

# A patra olimpiadă de lingvistică Asia-Pacific

10 – 24 aprilie 2022

## Probleme

- Ascultați cu atenție supraveghetorii și urmați instrucțiunile acestora.
- Timpul de lucru efectiv este de 5 ore. Setul de probleme are 7 pagini și conține 5 probleme. Puteți rezolva problemele în orice ordine.
- În timpul probei, este interzisă folosirea oricăror dispozitive electronice, materiale scrise sau tipărite, precum și a oricărui ajutor din exterior.
- Dacă aveți întrebări în legătură cu oricare dintre probleme, ridicați mâna și întrebați unul dintre supraveghetori. Supraveghetorul va consulta membrii juriului înainte de a vă răspunde.
- Reguli pentru redactarea soluțiilor:
  - Nu copiați enunțurile problemelor.
  - Rezolvați fiecare problemă pe o foaie (sau foi) separată (separate).
  - Folosiți doar fața foii de răspuns (nu scrieți și pe verso).
  - Pe fiecare foaie de răspuns scrieți-vă numele, numărul problemei și numărul foii de răspuns. Dacă folosiți mai multe foi pentru rezolvarea unei singure probleme, acestea trebuie numerotate consecutiv. De exemplu:

|              |       |
|--------------|-------|
| Nume         | ...   |
| Problema nr. | 5     |
| Pagina nr.   | 1 / 3 |

|              |       |
|--------------|-------|
| Nume         | ...   |
| Problema nr. | 5     |
| Pagina nr.   | 2 / 3 |

|              |       |
|--------------|-------|
| Nume         | ...   |
| Problema nr. | 5     |
| Pagina nr.   | 3 / 3 |

(însemnând prima, a doua și a treia foaie (din trei) pentru a cincea problemă.)

Altfel, rezultatele voastre ar putea fi atribuite în mod greșit unui alt participant.

- Dacă nu se specifică altfel, trebuie să descrieți toate tiparele sau regulile pe care le-ați identificat în date. În caz contrar, soluția voastră nu va primi punctajul complet.

**Setul de probleme trebuie ținut confidențial până la publicarea acestuia pe pagina oficială a APLO <https://aplo.asia>. Este interzisă divulgarea sau discutarea problemelor online până atunci.**

**Problema nr. 1 (20 de puncte)** Se dau câteva propoziții în panará și traducerile lor în limba română:

|                              |   |
|------------------------------|---|
| fêsāw jysy                   | <i>Fasolea este coaptă.</i>                     |
| îkôrākritira jymêkuarāpio    | <i>Cei doi pepeni sunt calzi.</i>               |
| mōsy jysypiâ                 | <i>Porumbul a crescut.</i>                      |
| mara jyrāprâ                 | <i>El este pictat.</i>                          |
| prîra kamērāpio              | <i>Cei doi copii vor fi bolnavi.</i>            |
| nākōwsia jykuatē             | <i>Portocala a căzut.</i>                       |
| îkjê hē rikuakâ kwati        | <i>Eu am tăiat inajá.</i>                       |
| ka hē kamêkâ yōritira        | <i>Tu ai tăiat cei doi caititu.</i>             |
| îkjērâ karimēasa             | <i>Noi doi te vom mușca.</i>                    |
| prîrâ timēramēsa             | <i>Cei doi copii ne-au mușcat [pe noi doi].</i> |
| yōriti hē tisysa mōsy        | <i>Caititul a mușcat porumbul.</i>              |
| ka hē kakasytōpy fêsāw       | <i>Tu vei cumpăra fasolea.</i>                  |
| îkjērâ karimēakâ             | <i>Noi doi te vom tăia.</i>                     |
| mara hē katikuasa îkôrākriti | <i>El va mușca pepenele.</i>                    |
| kara jyamētē                 | (1)   |
| piutī jykua                  | (2)   |
| karā kamēsysa kiorîpê        | (3)   |
| (4)                          | <i>Ei doi au cumpărat inajá.</i>                |
| (5)                          | <i>Copilul a tăiat orezul.</i>                  |
| (6)                          | <i>Cei doi porumbi sunt roșii.</i>              |
| (7)                          | <i>Caititul a mușcat cei doi genipapi.</i>      |
| (8)                          | <i>Eu voi crește.</i>                           |

Completați spațiile (1-8).

△ Panará aparține familiei limbilor macro-ge. Este vorbită de aprox. 500 de persoane în statele braziliene Mato Grosso și Pará.

Unul dintre principalele obiceiuri ale tribului panará este pictura pe corp, realizată, de obicei, cu extract din fructul de achiote, care are o culoare roșu-aprins.

*Inajá* este un tip de nucă de cocos. *Genipapul* (vezi imaginea din dreapta) este fructul arborelui *Genipa americana*. *Caititul* este un tip de porc mistreț.

â, ê, ô și y sunt vocale. O tildă deasupra unei vocale (de ex. ã) marchează nazalizarea acesteia.



genipapi

**Problema nr. 2 (20 de puncte)** Se dau câteva cuvinte în wayuu și traduceri lor în limba română:

|                     |   |                      |                            |
|---------------------|---|----------------------|----------------------------|
| <b>we'mia</b>       | <i>mâncarea noastră pentru drum</i>   | <b>na'paʔa</b>       | <i>suprafața lor</i>       |
| <b>hi'hijou</b>     | <i>vizita voastră</i>   | <b>nuw'satʃiralu</b> | <i>vaca lui</i>            |
| <b>'no:ʔuliwoʔu</b> | $\left\{ \begin{array}{l} \textit{urmașul lui} \\ \textit{urmașul lor} \end{array} \right.$ | <b>wa'ʃija:ʃi</b>    | <i>tatăl nostru vitreg</i> |
| <b>wa'hapki:</b>    | <i>păpușa noastră</i>   | <b>teʔe'hwu</b>      | <i>aroma mea</i>           |
| <b>'pe:ʔiraka</b>   | <i>suplinitorul tău</i>   | <b>no'huja:la</b>    | <i>datoria lor</i>         |
| <b>ni'peʔe</b>      | <i>mâna lui stângă</i>  | <b>'neija:su</b>     | <i>mama lor vitregă</i>    |
| <b>'nu:ʃu</b>       | <i>bunica lui</i>   | <b>pu'ʃoʔo</b>       | <i>nodul tău</i>           |
| <b>taʔu'nur:</b>    | <i>dușmanul meu</i>   | <b>pu'tuhuna</b>     | <i>grinda ta</i>           |
| <b>ta'ʃunu:</b>     | <i>sora mea mai mică</i>  | <b>teʔi'ruku</b>     | <i>carnea mea</i>          |
|                     |   | <b>wa'sula</b>       | <i>tendonul nostru</i>     |

(a) Marcați accentul:

|                       |                           |                    |   |
|-----------------------|---------------------------|--------------------|---|
| <b>nemeʔerainpala</b> | <i>ținta glumelor lor</i> | <b>waseʔeruʔu</b>  | <i>jumătatea noastră</i>  |
| <b>tososo</b>         | <i>plămânul meu</i>       | <b>nepihana</b>    | <i>zgomotul lor</i>   |
| <b>haʔalain</b>       | <i>minciuna voastră</i>   | <b>puw:li:hana</b> | <i>colierul tău</i>   |
| <b>numuɫiala</b>      | <i>suferința lui</i>      | <b>huwʃeʔin</b>    | <i>haina voastră</i>  |
| <b>hwtouta</b>        | <i>pielea voastră</i>     | <b>no:ʔui</b>      | $\left\{ \begin{array}{l} \textit{cauciucul lui} \\ \textit{cauciucul lor} \end{array} \right.$ |

(b) Se mai dau câteva cuvinte în wayuu:

|                      |                     |                 |                       |
|----------------------|---------------------|-----------------|-----------------------|
| <b>puw'mane:</b>     | <i>bunătatea ta</i> | <b>hehe'ruu</b> | <i>coarda voastră</i> |
| <b>wuw'satʃiralu</b> | <i>vaca noastră</i> | <b>to'noʔu</b>  | <i>designul meu</i>   |

Dintre cele patru cuvinte de mai sus, două sunt corecte și fiecare dintre celelalte două conține câte o greșeală. Corecțați greșelile.

(c) Traduceți în limba română:

1. **pimia**
2. **huwʃija:ʃi**
3. **touʃu**
4. **naʔalain**
5. **namuɫiala**

Unul dintre cuvintele 1–5 are două traduceri posibile.

(d) Traduceți în wayuu și marcați accentul:

6. *suplinitorul nostru*
7. *pielea lor*
8. *mama lui vitregă*
9. *mâna mea stângă*
10. *colierul meu*
11. *sora voastră mai mică*

△ Wayuu aparține familiei limbilor arawak. Este vorbită de aprox. 420 000 de persoane în Venezuela și Columbia.

ʔ marchează stopul glotal, similar cu sunetul din mijlocul interjecției *o-oh*. **uu** se pronunță similar cu **u**, dar cu buzele nerotunjite. Semnul □ arată că silaba următoare este accentuată.

— Vlad A. Neacșu

**Problema nr. 3 (20 de puncte)** Se dau câteva propoziții în jarawara și traducerile lor în limba română:

- |                                    |  |
|------------------------------------|--|
| 1. <b>okaki jomee katomaro</b>     | <i>Bunica mea a bătut jaguarul.</i>            |
| 2. <b>okiti jaka nebona</b>        | <i>Bunicul meu intenționează să meargă.</i>    |
| 3. <b>okomi jaka naro</b>          | <i>Mama mea a mers.</i>                        |
| 4. <b>maki fana siba neri</b>      | <i>Bărbatul a găsit femeia.</i>                |
| 5. <b>tikatao tiwa hijareri</b>    | <i>Fiul tău a vorbit cu tine.</i>              |
| 6. <b>maki tera kakatomehibona</b> | <i>Bărbatul intenționează să vă privească.</i> |
| 7. <b>kerewe jifari kaba</b>       | <i>Leneșul mănâncă banana.</i>                 |
| 8. <b>sami owataro</b>             | <i>Eu am apucat ananasul.</i>                  |
| 9. <b>okatao bijo karawato</b>     | <i>Fiul meu așteaptă maimuța păianjen.</i>     |

(a) Traduceți în limba română:

10. **maki kerewe kabe**
11. **jomee tikatao katomeri**
12. **fana okaki hijara**
13. **okatao sami kabehibona**

Anumite silabe ale cuvintelor din jarawara sunt accentuate. Se mai dau câteva propoziții în jarawara și traducerile lor în limba română. De data aceasta, silabele accentuate sunt marcate printr-un accent ascuțit deasupra vocalei (de ex. **á**).

- |                                     |  |
|-------------------------------------|--|
| 14. <b>okóbi keréwe kíjohíri</b>    | <i>Tatăl meu a urmărit leneșul.</i>            |
| 15. <b>tikóto méra kárawátoháro</b> | <i>Fiica ta i-a așteptat.</i>                  |
| 16. <b>tíwa síba onáhabóne</b>      | <i>Eu intenționez să te găsesc.</i>            |
| 17. <b>méra tíhijáraháro</b>        | <i>Tu ai vorbit cu ei.</i>                     |
| 18. <b>bíjo ówa wátehíri</b>        | <i>Maimuța păianjen m-a apucat.</i>            |
| 19. <b>okómi ówa kakátomáhabóne</b> | <i>Mama mea intenționează să mă privească.</i> |
| 20. <b>jifári okábabóne</b>         | <i>Eu intenționez să mănânc banana.</i>        |

(b) Traduceți în jarawara și marcați silabele accentuate:

21. *Tu ai mers.*
22. *Eu v-am privit.*
23. *Leneșul intenționează să mă apuce.*
24. *Maimuța păianjen intenționează să îi bată.*

△ Jarawara este un dialect al limbii madí, care aparține familiei limbilor arauane. Este vorbit de aprox. 170 de persoane în statul brazilian Amazonas.

*Maimuța păianjen* este un tip de maimuță întâlnită în pădurile tropicale din America Centrală și de Sud. *Leneșul* este un animal întâlnit în pădurile tropicale din America Centrală și de Sud.

— *Huju Cha, Jaeyeong Yang*

**Problema nr. 4 (20 de puncte)** Se dau câteva numere scrise în ngkolmpu:

- 1 **aempy**
- 8 **ynaoaempy ptae**
- 17 **tamp tarwmpao**
- 21 **ylla ntamnao**
- 35 **tamp ptae wramaekr**
- 64 **eser wramaekr ptae**
- 167 **tamp ntamnao ptae eser**
- 294 **tarwmpao ptae ptae ynaoaempy**
- 504 **tarwmpao ynaoaempy ptae ynaoaempy**

(a) Două dintre numerele în ngkolmpu de mai sus pot fi interpretate în două moduri diferite, dintre care doar unul se dă.

- Care sunt cele două numere?
- Care sunt interpretările alternative ale acestora?

(b) Se dau câteva egalități scrise în ngkolmpu. Toate numerele care apar în acestea sunt numere întregi pozitive.

$$[1] \text{ **tamp ptae wramaekr ptae tamp – eser ntamnao** } = \underline{\hspace{2cm}} \text{ (A)}$$

$$[2] \text{ **ylla ptae ylla** } + \underline{\hspace{2cm}} \text{ (B)} = \text{ **tarwmpao** }$$

$$[3] \text{ **ntamnao ptae** } \times \text{ **eser wramaekr** } = \text{ **ntamnao ntamnao** } + \underline{\hspace{2cm}} \text{ (C)}$$

Completați spațiile (A–C) și scrieți ecuațiile cu numere.

$$\triangle (C) < 200$$

(c) Scrieți toate interpretările posibile ale următorului număr:

**tarwmpao ylla ptae**

$\triangle$  Ngkolmpu aparține familiei limbilor yam. Este vorbită de aprox. 100 de persoane în provincia Papua din Indonezia. — *Ji Hun Wang, Minkyu Kim*

*Restul acestei pagini a fost lăsat gol în mod intenționat.*

**Problema nr. 5 (20 de puncte)** În 1-5 sunt date toate traducerile posibile în limba română pentru fiecare dintre propozițiile în miskito:

|  |   |
|--|---|
| 1. <b>ai kaiki banghwras kaisma</b>      | → <i>Voi nu mă veți vedea.</i><br>→ <i>Voi nu ne(1+3) veți vedea.</i>         |
| 2. <b>yawan man nani playkam kaikisa</b> | → <i>Noi(1+2) vedem stâlpul vostru.</i>                                       |
| 3. <b>pulisna</b>                        | → <i>Eu mă joc.</i><br>→ <i>Noi(1+3) ne jucăm.</i>                            |
| 4. <b>yawan ini banghwaisa</b>           | → <i>Noi(1+2) vom plânge.</i>   |
| 5. <b>araskam playa prukisa</b>          | → <i>Calul tău lovește stâlpul.</i><br>→ <i>Calul vostru lovește stâlpul.</i> |

În 6-8 sunt date toate sau câteva dintre traducerile posibile în limba română pentru fiecare dintre propozițiile în miskito:

|                                     |  |
|-------------------------------------|--|
| 6. <b>batana piakras</b>            | → <i>Eu nu gătesc grăsimea.</i><br>→ <i>Voi nu veți găti grăsimea.</i>         |
| 7. <b>yang araski wan prukisa</b>   | → <i>Calul meu ne(1+2) lovește.</i>  |
| 8. <b>aibipka pliki banghwaisna</b> | → <i>Noi(1+3) vom căuta vaca lui.</i><br>→ <i>Noi(1+3) vom căuta vaca lor.</i> |

În 9-11 sunt date toate sau câteva dintre traducerile posibile în miskito pentru fiecare dintre propozițiile în limba română:

|  |   |
|--|---|
| 9. <i>Voi gătiți șarpele lui.</i>            | → <b>man nani aipyutka piaki banghwisma</b><br>→ <b>aipyutka piaki banghwisma</b><br>→ <b>witin aipyutka piakisma</b> |
| 10. <i>Ei nu plâng.</i>                      | → <b>witin nani ini banghwras</b><br>→ <b>witin nani ini banghwras sa</b><br>→ <b>inras sa</b>                        |
| 11. <i>Tu vei căuta stâlpul nostru(1+2).</i> | → <b>man wanplayka plikaisma</b>  |

În 12-13 sunt date toate traducerile posibile în miskito pentru fiecare dintre propozițiile în limba română:

|                                  |  |
|----------------------------------|--|
| 12. <i>El vă detestă.</i>        | → <b>mai kulkisa</b><br>→ <b>witin mai kulkisa</b>   |
| 13. <i>Noi(1+3) îl vom lovi.</i> | → <b>prukaisna</b><br>→ <b>yang nani prukaisna</b><br>→ <b>pruki banghwaisna</b><br>→ <b>yang nani pruki banghwaisna</b> |

(se continuă pe pagina următoare)

(a) Traduceți în limba română în toate modurile posibile:

14. **man wanaraska piakras sma**
15. **witin aiaraska kaikaisa**
16. **pyuta kulki banghwras kaisa**

(b) Pentru fiecare dintre propozițiile de mai jos, scrieți toate traducerile în limba miskito care conțin cuvântul dintre paranteze:

17. *Eu nu te caut.* (yang)
18. *Noi<sub>(1+3)</sub> nu îi vom vedea.* (nani)
19. *Noi<sub>(1+2)</sub> vom detesta șarpele vostru.* (man)
20. *Voi loviți grăsimea noastră<sub>(1+2)</sub>.* (yawan)

△ Miskito aparține familiei limbilor misumalpane. Este vorbită de aprox. 700 000 de persoane de-a lungul coastelor estice din Honduras și Nicaragua.

*Noi<sub>(1+2)</sub> = voi și eu; Noi<sub>(1+3)</sub> = ei și eu.*

— Chih-Chun Wang, Vlad A. Neacșu (consultant: Elmor Wood)

---

**Editor-șef:**

- Vlad A. Neacșu

**Editori:**

- Hoju Cha
- Shinjini Ghosh
- Minkyu Kim (editor tehnic)
- Tsuyoshi Kobayashi
- Tamila Krashtan
- Yuyang Liu
- Kazune Sato
- Chih-Chun Wang
- Henry Wu
- Jaeyeong Yang

**Textul în limba română:**

- Vlad A. Neacșu

**Colaboratori externi:**

- João Henrique Fontes
- Ji Hun Wang

Succes!